Legionista. Tekst w Tygodniku eM [PDF]

Rozpoczęta w lipcu 1914 r. Wielka Wojna błyskawicznie wciągała w działania zbrojne kolejne kraje i narody. Jednym z najmłodszych jej żołnierzy okazał się być Władysław Franaś. Jego losy, a także historię związanych z nim pamiątek, poznają Państwo z artykułu „Legionista" autorstwa Iwony Czyżyk – kierownik Wydziału Archiwalnego Delegatury IPN w Kielcach oraz dr. Roberta Piwki – naczelnika kieleckiej delegatury.

Józef Piłsudski Legiony Władysław Franaś

09.11.2026

Władysław Franaś wstąpił do Legionów Polskich i został przydzielony do 2 pułku piechoty Legionów. Miało to miejsce 6 września 1914 r. Ale jak zaznaczają autorzy tekstu, dopowiedzieć należy, że ta historia wstąpienia do Legionów nie była tak prosta. Władysław, aby dołączyć do pierwszych polskich oddziałów, posłużył się nieprawdziwą datą urodzenia (1898 r.), dzięki której we wrześniu 1914 r. liczył szesnaście, a nie czternaście lat.

W kolejnych tygodniach, miesiącach i latach w pełni doświadczył tego czym jest wojna – tak zaczyna się historia młodego człowieka, który nade wszystko umiłował Ojczyznę.

Z publikacji dowiedzą się Państwo także o losach pamiątek po Władysławie Franasiu. A trzymał je w starej, starannie utrzymanej walizce, której nie pozwalał nikomu dotykać. Sam o nią dbał i pielęgnował to, co było w niej zawarte.

Zadanie ochrony dziedzictwa otrzymał syn Marian. To on w kolejnych latach opiekował się „walizką legionisty". W latach późniejszych, w tajemnicy przekazywał swim córkom historię dziadka – Władysława Franasia. Opowiadał o dokumentach, fotografiach, orderach i odznaczeniach. Podkreślał ich znaczenie i wagę. Dzięki niemu dziewczynki, a później dorosłe kobiety żyły w przekonaniu, że także w ich rodzinie byli „ważni ludzie".

To właśnie dzięki żonie, córkom, synowi, a później wnuczętom postać i dokonania najmłodszego żołnierza Legionów Polskich przetrwały i wciąż „żyją". Przedmioty z „walizki legionisty" trafią do archiwum Delegatury Instytutu Pamięci Narodowej w Kielcach. Tu czekają na kolejne „życie" – stanowić będą podstawę badań historycznych i lekcji o najnowszej historii Polski. Będą udostępniane historykom, publicystom i regionalistom.

Uroczystość przekazania tych cennych darów odbędzie się we wtorek, 10 listopada, o godz. 12.00, w Delegaturze IPN w Kielcach (Al. Na Stadion 1). Zachęcamy Państwa do udziału w tym ważnym dla nas wydarzeniu.

IPN dodatek Tygodnik eM 8 listopada (pdf, 1.99 MB)

Poprzedni Strona

Kielce

Kielce

I wojna światowa

Do pobrania